

In memoriam Pieter Korringa, 1913-1979

A.C. VAN BRUGGEN

Afd. Systematiek en Evolutiebiologie, Rijksuniversiteit,
p/a Rijksmuseum van Natuurlijke Historie, Leiden

Op 13.VII.1979 overleed Prof. Dr. Pieter Korringa, Nederlands grootste toegepaste malacoloog. Daarom is het gepast hier een ogenblik stil te staan bij zijn levensloop en zijn betekenis voor de toegepaste malacologie in Nederland en buiten ons land te schetsen.

Geboren op 16.II.1913 te Heemstede, vertoonde hij al vroeg een intense belangstelling voor de natuur. In de jaren 1931-1937 studeerde hij biologie aan de gemeentelijke universiteit te Amsterdam, waar hij zijn examens cum laude aflegde. Dat werd in 1940 bekroond met een promotie, eveneens cum laude, op het proefschrift "Experiments and observations on swarming, pelagic life and setting in the European flat oyster, *Ostrea edulis* L.". Het ging hier om gedetailleerd onderzoek over de broedval van de gewone oester. Korringa was reeds in 1937 aangesteld bij het Rijksinstituut voor Visserijonderzoek, Afdeling Kust- en Binnenvisserij, met als standplaats Bergen op Zoom, en als opdracht oesteronderzoek, vooral in verband met ziekten, concurrenten, predatoren, en opvoering van de productie. Oesters en oestercultuur waren de grote vakliefde van Korringa en tot het einde van zijn leven is hij blijven werken aan en publiceren over oesters. Daarnaast hadden mosselen zijn aandacht, maar ook visserij en visserij-onderzoek in breder kader, waaronder het commercieel kweken van mariene organismen (maricultuur) en zeevervuiling.

Zijn carrière werd geheel gemaakt binnen het Rijksinstituut voor Visserijonderzoek, waarvan hij in de periode 1957-1978 directeur was, met als standplaats het moederinstituut te IJmuiden. De band met zijn oude universiteit werd in 1961 aangehaald toen hij benoemd werd tot buitengewoon hoogleraar in de toegepaste hydrobiologie. In dit kader begeleidde hij o.a. vier promoties.

Het internationale, eigenlijk mondiale, karakter van het visserij-onderzoek kwam tot uiting in de reizen die Korringa maakte, reizen om congressen en symposia te bezoeken, om bij visserijprojecten van advies te dienen, of om het onderzoek voort te zetten. Zo bezette Korringa de Nederlandse werktafel in het Zoölogisch Station te Napels in 1954; in 1953 was hij al naar Zuid-Afrika gereisd om een Nederlandse oesterkweker wetenschappelijk bij te staan. Zijn belangrijkste organisatorische rol in het internationale vlak vervulde hij bij de International Council for the Exploration of the Sea (I.C.E.S.) in de jaren 1957-1976; hij diende dit lichaam in verscheidene functies. Daarnaast werkte hij eveneens in andere internationale organisaties.

Korringa was gewoon de resultaten van zijn werk op schrift te stellen. Zijn wetenschappelijk oeuvre bestrijkt de jaren 1929-1979 en is twee maal uitvoerig gerefereerd (Postuma,

Fig. 1. Prof. Dr. P. Korringa (foto Drs. A.C. Drinkwaard, 1968).

1978; De Groot, 1979a). Een zeer belangrijk deel van deze publicaties heeft betrekking op weekdieren en verscheen in specialistische periodieken (waaronder *Basteria*). Zonder twijfel zijn de vier delen "Developments in aquaculture and fisheries science", tezamen omvattend bijna 1000 pagina's druks, te beschouwen als het voornaamste gepubliceerde werk van Korringa. Deze delen, alle vier verschenen in 1976, behandelen achtereenvolgens "Farming marine organisms low in the food chain", "Farming the cupped oysters of the genus *Crassostrea*", "Farming the flat oysters of the genus *Ostrea*" en "Farming marine fishes and shrimps". Dit is in zijn totaliteit een zeer belangrijke bijdrage tot de maricultuur. Naast zijn wetenschappelijke artikelen verstond Korringa evenzeer de kunst op populair-wetenschappelijk gebied zijn publicistische gaven te benutten; daarvan getuigen talloze opstellen in tijdschriften als *Visserij*, *Visserij Nieuws*, *Visserijwereld*, e.a.

Hoewel lid van de Nederlandse Malacologische Vereniging sinds 1942, trad Korringa binnen de vereniging weinig op de voorgrond; hij vervulde nooit een bestuursfunctie. Hij was echter altijd bereid een voordracht te houden of iets te schrijven voor een van onze tijdschriften. Aan eerbewijzen heeft het Korringa niet ontbroken; hij was o.a. Officier in de Orde van Oranje-Nassau.

Korringa heeft een geweldige stoot gegeven aan het wetenschappelijk onderzoek dat de basis vormt van oester- en mosselcultuur, niet alleen in Nederland, maar over de gehele wereld. Het pad van de Nederlandse oester- en mosselkwekers is niet over rozen gegaan; men denke slechts aan de ingevoerde slipperplaag (muiltje, *Crepidula fornicata*), schelp-

ziekte bij oesters, de parasiet *Mytilicola intestinalis* bij mossels, om nog maar te zwijgen van Deltaplan en zeevervuiling. Korringa heeft hier een essentiële rol gespeeld; het belang van zijn onderzoek wordt gereflecteerd in de sterk verhoogde opbrengsten van de commerciële cultures van oesters en mosselen. Ook de bloei van het visserij-onderzoek in het algemeen is voor een belangrijk deel aan Korringa te danken.

De laatste jaren van zijn leven werd hij ernstig ziek, maar hij wist er toch weer enigszins bovenop te komen. Zo kon hij o.a. nog een deel van het Zesde Internationale Malacologencongres in Amsterdam in 1977 bijwonen. Hij overleed echter in de zomer van 1979. In hem verliezen wij een van Nederlands meest vooraanstaande toegepaste zoölogen; zijn wetenschappelijk werk is voor het nageslacht vastgelegd in zijn publicaties.

Voor nadere bijzonderheden, lijsten van publicaties, enz., verwijzen wij naar Postuma (1978, 1979) en De Groot (1979a, 1979b). Bij zijn afscheid als directeur van het Rijksinstituut voor Visserijonderzoek werd een aflevering van het tijdschrift *Visserij* (31e Jaargang, No. 1, januari 1978, pp. 1-102) aan Korringa opgedragen.

LITERATUUR

- GROOT, S.J. DE, 1979a. Pieter Korringa and his contribution to science and fishery management in the period 1937-1978. — *Neth. J. Zool.* 28: 1-12 (inclusief: S.J. de Groot & M.H. Thijssen, List of publications of P. Korringa during the period 1929-1977, *ibidem*: 4-12).
- , 1979b. Pieter Korringa (16.2.1913-13.7.1979). — *Vakbl. Biol.* 59: 314.
- POSTUMA, K.H., 1978. Professor Dr. Pieter Korringa vijf en zestig jaar. — *Visserij* 31: 7-22 (lijst van publicaties, *ibidem*: 15-22).
- , 1979. In memoriam Professor Dr. Pieter Korringa (1913-1979). — *Visserij* 32: 405-407.

SUMMARY

Prof. Dr. Pieter Korringa, director of the national fisheries research institute (R.I.V.O.), IJmuiden, in the years 1957-1978, died on 13.VII.1979, after a very full life as a fisheries biologist. Born in 1913, he received his doctorate from Amsterdam university in 1940 *cum laude* on a thesis on certain aspects of the life cycle of *Ostrea edulis*. Already in 1937 he had started working on oyster biology in which field he became one of the world's leading scientists. His publications cover the period 1929-1979, culminating in a four volume treatise in English in 1976 under the title "Developments in aquaculture and fisheries science". Korringa was a leader in the field of applied marine malacology and the greatest fisheries research expert in the Netherlands. His life and career have been summarized in English by De Groot (1979a) together with a list of his papers on the occasion of Korringa's retirement as director of the fisheries research institute.